

GÖRCSNÉ MUZSAI VIKTÓRIA

„Képzés határok, kommunikáció nyelvi akadályok, együttműködés előítéletek nélkül”

Ikerkapcsolatok és minőségi standardok fejlesztése a Centrope régióban megvalósított EdTWIN-projekt keretében

“Training without borders, communication without language obstacles, cooperation without prejudices” (Twin relationships and the development of quality standards in the Centrope Region with EdTWIN-Project)

Győr and Vienna have been co-operating educationally to develop cross-border professional and interpersonal relationships in the Centrope Region. Open and positive attitudes are required for successful cooperation, so it is important for the region’s population not only to understand each other’s culture and language but also to develop specific skills. The EdTWIN project has developed a competence-based model to support such regional co-operation. This model promotes the development of knowledge and various key competences such as communication, strategic, social and intercultural competences. In general, EdTWIN aims to enhance the population’s employment prospects and ability to live together in harmony. To achieve this, various groups (students, educators, professionals) have striven to acquire these competences.

The characteristics of the EdTWIN project are: human resource development in two or more languages, developing professional links between individuals, organisations, and institutions through various educational programmes based on the notion of “twin relationships”. Events are promoted publicly, help is provided in finding partners and giving advice on how to implement professional programmes, all of which being conducted in two or more languages. Project outcomes will eventually be published, thus enabling the local population to reap long-term benefits.

Motívumok és előzmények

Győr és Bécs (a korábbi szakaszokban Bratislava és Brno) régiója másfél évtizede folytat együttműködést a közoktatásban határon átívelő szakmai és interperszonális kapcsolatok érdekében a kelet-közép-európai, ún. Centrope régióban. A sikeres kooperáció feltétele a régió lakóinak nyitottsága és pozitív hozzáállása. Ehhez egymás kultúrájának és nyelvének kölcsönös megismerésén túl különleges készségek elsajátítása is szükséges (G. Muzsai 2002: 70–77).

A kelet-közép-európai régiók országhatárokon átívelő közoktatási együttműködési keretét az elmúlt 15 évben több projektszakasz adta:

Az első a *CERNET* (Central European Regional Network Education Transfer) I. és II. elnevezésű projekt (1997–2003), melynek képviselői Franz Schimek projektvezető (Bécs) és Görcsné Muzsai Viktória projektkoordinátor, nemzeti szakértő (Győr). Lényegi célkitűzései: (a) többnyelvű, többkultúrájú, európai szellemű iskolakoncepció

kifejlesztése, ennek gyakorlati megvalósítása a bécsi Európai Középiskolában, a hazai adaptáció támogatása; (b) tanterv- és tananyagfejlesztés az Európai Stúdiumok műveltségterülethez; (c) nemzetközi pedagógus-továbbképzések és tapasztalatszerék; (d) iskolai partnerkapcsolatok. A projekt több sikeres tevékenysége közül kiemelkedik a névadási verseny, amelyhez a régió több mint 100 iskolája csatlakozott, és amelynek eredményeképpen 2001-ben a *Centrope* elnevezés megszületett (G. Muzsai 2001a: 43–47).

A következő *EdQ* (Education Quality) projekt (2004–2007) keretében az iskolai minőség kiterjesztése volt a cél. A középpontban ún. alap- vagy kulcskompetenciák meghatározása állt, amelyekkel a *Centrope* régió polgárainak rendelkezniük kell (Schimek 2008: 7–9).

Elsődleges feladatnak tekintette a projekt az alapkompentenciák fogalmi és tartalmi tisztázását, illetve azoknak a módszereknek a kutatását, amelyekkel elsajátításuk hatékonyan támogatható. Az addig elvégzett munka alapján szükségesnek tűnt, hogy a részt vevő intézmények között együttműködési struktúrák alakuljanak ki, és hosszú távon működjenek is. Ennek megvalósítására az együttműködő felek az utóbbi öt évben olyan modellt fejlesztettek ki, amely összefoglalja a *Centrope* régió polgárainak együttműködése szempontjából fontos magatartásmintákat és alapkompentenciákat. A modell gyakorlati kivitelezésére jött létre az *EdTWIN* projekt 2008–2011, amely sajátosságát a két- vagy többnyelvű humánerő-fejlesztés, szakmai kapcsolatok építése jelenti, ezek elősegítésére programok, rendezvények, többszintű kooperációk adnak keretet és lehetőséget (Schimek 2008: 7–9).

Az alapkompentencia-modellről dióhéjban

A határokon átívelő hatékony és sikeres párbeszéd megvalósításához *globális perspektívák* mentén gondoltuk végig a kompetenciákat:

Első helyen a változáshoz történő alkalmazkodás képességét (úgy is mint az alapkompentencia-modell alapját) kell megemlíteni. Ennek nemcsak a nagy társadalmi-gazdasági-kulturális változások/váltások környezetében van fontos szerepe, hanem ugyanakkora (ha nem nagyobb) alkalmazkodóképességre lehet szükség megosztott társadalmi és kulturális környezetben is.

Fontos észrevétel, hogy ma már számtalan nemzeti és európai szervezet létezik, amelyek segítik a határon átnyúló kapcsolatok alakítását, valamint a nemzeti és nemzetközi forrásokon kívül rendelkezésre áll az internet is, annak minden pozitív és negatív hatásával. A kultúrák közötti találkozások kontextusa igen komplex (nemcsak akkor éljük meg, ha átlépjük saját országunk határait).

Figyelmet érdemel továbbá az az aspektus is, hogy más országokkal és kontextusokkal (köztük a sajátunkkal) kapcsolatos önnön felfogásunkat kritikus elemzésnek kell alávetnünk.

Mindezek szem előtt tartásával tekintsük át az alapkompentencia-modellt. Ez öt kompetencia: a *tudásbeli, kommunikációs, stratégiai, szociális és interkulturális* mentén körvonalazható (vö. Morgan 2008a: 101–121, Schimek 2008: 7–9).

Az alaposabb elemzés megmutatja, hogy mindegyik kompetencia több összetevőből áll, és közöttük nagyfokú átfedések vannak. Az átfedési mezőből *három nagy terület* rajzolódik ki. Ezek a következők:

A *tudásbeli* magában foglalja a gyakorlati és a technikai készségeket, vagyis a szakértelmet (know-how), továbbá bizonyos folyamatkészséget (lásd lent). Ez megfelel annak az „okos gyakorlatiasságnak”, melyre az Európa Tanács munkacsoportja által az idegen nyelv tanításához, tanulásához és értékeléséhez összeállított Közös Európai Referenciakeret* (a továbbiakban KER 2000) utal. Ennek a területnek gazdag tárházából meríthetjük az információkat és készségeket.

Hagyományosan itt információszerezésről van szó. Közvetlenül „tantárgyként” sajtítható el a politikai, földrajzi, történelmi és üzleti információ, míg az idegen nyelvek és az információs és kommunikációs technológiák „kommunikatív kompetenciaként” szerepelnek a modellben. A *tudás mint folyamatkompetencia* magában foglalja az ismerkedést, tájékozódást, részvételt, az elfogultság felismerését, sőt még az alkotás képességét is. A nyelvtudás ebben az összefüggésben a hozzáférés eszköze (vö: Feyertag 2008: 229–231, Weihs-Dengs 2008: 173–179).

Személyes fejlődésünk feltételezi a készségek, a megértés és a fogékonyság olyan tárházát, amelyet azért kell kialakítani, hogy felkészüljünk a kultúrák közötti találkozásokra. Ahhoz, hogy az ember globális polgárrá fejlessze magát, aki képes megérteni a határ túloldalán élők kultúráját, két fő szempontra kell koncentrálnia: (a) foglalkoznia kell önmagával, azaz saját maga iránt megértést kell tanúsítania, saját magával szemben pozitív hozzáállást kell kialakítania; (b) foglalkoznia kell más körülményekkel, más emberekkel, azaz fel kell készülnie az új és másfajta találkozásokra, végig kell gondolnia a „másikkal” szembeni hozzáállását.

Itt a legfontosabbnak tűnik a más nézetek, viselkedésformák, emberek, körülmények létjogosultságának elismerése oly módon, hogy egyenértékűnek tekintjük őket azokkal, amelyekben mi magunk otthonosan mozgunk. Ebben a vonatkozásban nyitottságra, az ismeretlentől való félelem elűzésére, toleranciára, tiszteletre, udvariasságra és főleg dialógusra van szükség, amelyek mentén kölcsönösen tanulhatunk egymástól (vö. Beer 2008: 183–186, Morgan 2008b: 242–250).

Az *interperszonális készségek* közé azok az alkalmazási készségek tartoznak, amelyek révén a megszerzett ismeretet, szaktudást, egyéni készségeket adott kontextusban mozgósítjuk. Alapvetően alkalmazkodási/megfelelési és proaktív készségekről van szó. Az első esetében a tudatosság kialakítására kell helyeznünk a hangsúlyt, ami az önismeretet és a másik körülményeinek ismeretét, a különbségek tudatosítását jelenti. Elsősorban jó meghallgatási/odafigyelési készség szükséges, beleértve a kommunikáció minden aspektusát (pl. testbeszéd), és hangsúlyozva a megfelelő reakció fontosságát. A proaktív (stratégiai vonatkozású) készségek esetében a tevékenység és tettekkészség, a kockázatvállalás, a próbálkozás merészsége kerül a középpontba, ezek segítenek mozgásba lendíteni a szükséges kompetenciákat. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a problémamegoldás és konfliktuskezelés képességét, amelyek mögött mindig ott rejtőzik a kibeszélés és az együttműködés képessége (vö. Köck 2008: 221–226, Horváth 2008: 214–219).

* *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Council of Europe. – *A szerk.*

Bécsiek és győriek az EdTWIN Projekt megvalósításáért

A fent említett másfél évtizedes együttműködés révén kialakult egyfajta kooperációs készség, amely a régiók hosszú távú összetartozásához nélkülözhetetlen. Fontos előfeltétele a szakképzés, amely a közös földrajzi és gazdasági térségben fokozott jelentőséggel bír, ennél fogva az új projekt, az *EdTWIN* 2008–2011 (Education Twinning for European Citizenship, Heading for Excellence in the Centropo Region = Ikerkapcsolatok az oktatásban az európai polgárért, Minőségi standardok fejlesztése a Centropo régióban) keretében ez a terület áll az együttműködés középpontjában. (Támogató forrás: Ausztria–Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013, Creating the future.)

Bécs Város Iskolatanácsának Európai Irodája és a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Kara együttműködési szándékát fejezte ki az EdTWIN projekt megvalósítására. Ez a szándék mind a célkitűzéseket, mind a partnerválasztást tekintve innovatív készséget képvisel, és garantálja, hogy olyan intézkedések történjenek, amelyek alapján a partnerrégiókban a fenntartható minőségi képzés és kompetenciafejlesztés a résztvevők széles körére ki fog terjedni. Az új projektstruktúra lehetővé teszi az *egyenjogú és egyenrangú partnerséget*, amelyben a megszerzett tapasztalatok kamatoztathatók. Az EdTWIN keretében nyelvi-kommunikációs, képzési és kompetenciacentrumok jönnek létre a Nyugat-magyarországi Egyetem győri karán és Bécs Város Iskolatanácsának égisze alatt. Hasonló elképzeléseket valósítanak meg a többi régióban úgy, hogy a Centropo együttműködések és iskolaközpontok hálózata jöjjön létre, amely stabil, hosszú távon fenntartható partneri kapcsolatokat fog megalapozni a térségben az együttműködők és a projektbe bevontak körében (EdTWIN Projektterv 2008).

A projektpartnerek

A *Nyugat-magyarországi Egyetem győri Apáczai Csere János Kara* mintegy 230 éves hagyománnyal rendelkezik a tanítóképzés terén. A kar által kínált főiskolai szintű képzések köre 1990-től folyamatosan bővül: a tanító (többek között német, angol, francia műveltségterületen), hitoktató, szociálpedagógus, gyógypedagógus, andragógus, rekreációs szervező szakos képzés mellett turizmus és idegenforgalmi szakirányon készít fel szakmenedzsereket, szakközgazdászokat, valamint egyetemi szintű képzésben humán erőforrás-tanácsadókat. A hazai felnőttképzésben szakirányú továbbképzésekkel (gyógytestnevelés, drámapedagógia, tanító és fejlesztőpedagógus, roma társadalomismeret, digitális médiakommunikáció), valamint a régió igényeihez illeszkedő tanfolyamokkal vesz részt. Jelenleg mintegy 4000 hallgató folytatja itt a tanulmányait.

A kar mindenkor hangsúlyt helyez a hallgatók nyelvi-kommunikációs felkészítésére, ezért sokszínű és sokszintű nemzetközi kapcsolatokat tart fenn környező és távolabbi országokkal, régiókkal, valamint Comenius, Erasmus és más projekteken vesz részt. A határon átnyúló projektek kivitelezése során megszerzett nyelvi-kommunikációs, fejlesztési és innovációs tudást és tapasztalatot igyekszik a közvetlen környezetében különböző projekteken kamatoztatni. Ennek érdekében kidolgozója, magyarországi koordinátora és megvalósítója az EdTWIN 2008–2011 projektnek. Kialakította az ehhez szükséges működési struktúráját és infrastruktúráját. Az általa kezdeményezett programok, rendezvények megvalósításában szorosan együttműkö-

dik a bécsi partnerrel, és kezdeményezte a nyugat-magyarországi közoktatási intézmények részvételét a projekt megvalósításában. Folyamatosan mozgósítja környezetében az aktív és vállalkozó szervezeteket, intézményeket. Az intézmények körének bővítésére a Győr Megyei Jogú Városi Önkormányzat Oktatási Osztályával is folyamatos kapcsolatot tart fenn. Így intenzív kapcsolatot épít ki a Győri Talentum Műhellyel, amelynek tevékenységében például a nyelvi tehetségek támogatása egyre nagyobb szerephez jut. További iskolák bevonása a már részt vevő intézmények révén lavinaként terjed.

Az *Europa Büro des Stadtschulrates für Wien*, az Európa Iroda (mint a projekt külföldi résztvevője) Bécs Város Iskolatanácsa elnökségi részlegéhez tartozik. Az iroda az EdTWIN projekt magyarországi projektkoordinátorával (jelen cikk szerzőjével) és több Győr-Moson-Sopron megyei középiskolával együtt az elmúlt években tapasztalatot szerzett különböző európai kezdeményezések és projektek kivitelezésében (CERNET I és II, Education Quality – Interreg III/a, Education Gate – Interreg III/c). Bécs Város Iskolatanácsának a fő feladata az, hogy a 6–18/19 éves korosztály iskolai képzését Bécsben megszervezze. Az Európa Iroda a Centrope régióhoz kötődő sokéves elkötelezettsége alapján a szomszédos régiók oktatásügyének intézményeivel és szakembereivel együtt magas szintű know-how-t képes létrehozni. A jelen projektben fontos és egyenrangú partner, amely a magyarországi programokon és rendezvényeken minden esetben képviselteti magát, míg a Bécsben szervezett programoknak aktív kivitelezője. A tudás és a jó személyes kapcsolatok az EdTWIN projekt céljainak valóra váltását szolgálják.

Projektcélok és tartalmak

Az EdTWIN projekt általános célkitűzését az *Élet és munka a Centrope régióban* cím foglalja össze, mottóját a cikk címe jelzi („Képzés határok, kommunikáció nyelvi akadályok, együttműködés előítéletek nélkül”). Filozófiájának alapjait három kérdés adja: ki vagyok én, ki a másik? (érdeklődés keltése); dolgozzunk együtt? (közös tevékenységek során egymással rövid távú együttműködés); mit tudunk együtt létrehozni? (hosszú távú kooperáció megalapozása).

A fentieket értelmezve tehát a régióban tanulókat és hallgatókat, az itt dolgozó tanárokat és oktatókat speciális módon kell felkészíteni annak érdekében, hogy a fent kifejtett *alapkészségeket és -kompetenciákat* elsajátítsák és továbbadják, abból a célból, hogy a Centrope régióban élők számára könnyebb legyen az együttélés és a határon túli foglalkoztatottság, valamint munkaszerzés.

Az EdTWIN projekt középpontjában a régióban élő emberek nyelvi-kommunikációs és szakmai felkészítése, fejlesztése, ezáltal szakmai kapcsolatok építése áll, amelynek elősegítésére *programok, rendezvények, kooperációk* adnak lehetőséget, teremtenek keretet. Az EdTWIN projekttevékenységek alapját az iskolai/intézményi, a szakmai és a nyelvi együttműködés képezi. Az EdTWIN projekt részeként és a projekt által sokféle gyakorlati lehetőséget kínálunk, s ezzel az ifjúságot arra bátorítjuk, hogy egy szomszédos ország vagy távolabbi ország(ok) nyelvét megtanulja.

Az EdTWIN projekt fő működési területe Győr (és Bécs), ezek mellett minél több Győr-Moson-Sopron megyei intézmény és személy bevonása a cél. Minden program az „ikerkapcsolatok” elven alapul, azaz az önállóan kezdeményezett programok, ren-

dezvények valamely pontján szükséges egy győri (Győr-Moson-Sopron megyei) és egy bécsi partner. A győri (és bécsi) projektiroda nyilvánosan meghirdeti a programokat és rendezvényeket, ezekről informál, koordinál, segít a partnerkeresésben, tanácsokat ad a szakmai programok alakításához, amelyeknek illeszkedniük kell a projekt fő célkitűzéseire. A komplex – több tevékenységet összekapcsoló – programokat és rendezvényeket minden esetben két vagy több nyelven szervezzük. A projektkoordináció győri (és bécsi) teamje kidolgozta a projektdokumentáció kötelező formanyomtatványait, ugyanis minden akciót, rendezvényt dokumentálunk (program, jelenléti ív, értékelés, feljegyzések stb.). A közösen kifejlesztett know-how és minden produktum nyilvánosságra kerül, így idővel a régió lakói is használatba vehetik.

Az EdTWIN projekt tevékenységeit öt munkacsomag tartalmazza. Egy projektirányító csoport végzi a projektmenedzsment és -koordináció feladatait; a csoport tagjai különböző szakterületeket képviselnek. A koordinátorok rendszeres találkozóit (tanévenként 3–5 alkalom) a tevékenységek egyeztetésére, fejlesztésére, a fenntarthatóság biztosítására szolgálnak; Győrben és Bécsben létesült egy-egy koordinációs és kommunikációs központ, amely projektmenedzsment-ülések, workshopok és továbbképzések helyszínéül funkcionál; létrejött egy dokumentációs adatbank a részt vevő partnerek számára (EdTWIN Projektterv 2008).

A tanulók, hallgatók, tanárok, oktatási szakemberek együttműködése a Centroschooling munkacsomagban elsősorban a nyelvtanulásban, oktatásban működő „jó gyakorlatok”, oktatási modellek megismerését/megismertetését célozza meg. Fontos szempont a *nyelvi-kommunikációs és szociális* kompetencia támogatása is, amely az emberekkel és kultúrájukkal/nyelvükkel kapcsolatos szemléletet erősíti, illetve segít megszerezni, alkalmazni és fejleszteni a konstruktív magatartás nemzetközi kooperációkban alkalmazható *stratégiai és interkulturális* elemeit, technikáit. Illusztrálásul lásd alább a munkacsomag prioritásait.

Centroschooling

A különböző szintű résztvevők (tanulók, hallgatók, tanárok, oktatási szakemberek) együttműködése során lehetséges a tudást (különböző oktatási rendszerek, „jó gyakorlatok”, oktatási modellek megismerését), továbbá az interkulturális és szociális (emberekkel és kultúrájukkal/nyelvükkel kapcsolatos) szemléletet, kompetenciát támogatni. Iskolai partnerkapcsolatok, találkozók során szervezett nyelvi, színházi és média workshopok és továbbképzések adják ennek keretét tanárok és oktatási szakemberek számára. A projekt célcsoportja: különböző iskolatípusok 6–19 éves tanulói, a győri egyetemi kar hallgatói, oktatói és a város/régió oktatási szakemberei.

- A partnerek tanévenként 10 iskolai partnerkapcsolat létrejöttét támogatják (750 euró jut osztályonként és tanévenként a mobilitási tevékenységekre a 6–19 éves korosztály számára). A partnerek egymásra találásában koordinációs feladatot látnak el, alkalmanként kapcsolatteremtő rendezvényeket szerveznek.
- Tanévenként több konferenciát, szemináriumot, szakmai napot szerveznek a két ország oktatási rendszerében működő „jó gyakorlatok és modellek” megismerésére, európai dimenziók oktatásba való beépítésére. A győri partner szorgalmazza a kar egyes tanszékeinek bekapcsolódását, kezdeményező és aktív részvételét a hazai gyakorlat bemutatására.

- A 15–19 éves tanuló korosztály számára 40 egyhetes (30 órás) workshopot szerveznek a nyelvtanulás támogatására, kihasználva az internet, média és színházi technikák hatékony segítségét. A tanulók produktumainak nyilvános bemutatására fórumokat biztosítanak (EdTWIN Projektterv 2008).

A szakképzés egyre nagyobb teret kap a hétköznapi és gazdasági életben, így az EdTWIN projektben is magas értéket képvisel. Egy nyelv birtoklása és a képzések, szakmai találkozók tapasztalatai nyomán kialakult plurális kulturális kompetencia és tudatosság hidat képezhet a szomszédos országok lakóihoz és kultúrájához. A projekt Centrovoc munkacsomagja a középiskolás korosztály (14–19 évesek) és az egyetemi hallgatók számára *hospitálás és szakmai gyakorlat* formájában biztosítja a *praktikus nyelvi-kommunikációs és munkatapasztalatok* megszerzésének lehetőségét a szomszédos országban. Álljon itt egy részlet a munkacsomag prioritásaiból.

Centrovoc

A középiskolás korosztály (14–19 évesek) és az egyetemi hallgatók számára biztosítani kell a praktikus munkatapasztalatok megszerzésének lehetőségét a szomszédos országban. A projektben kifejlesztett magyar mint idegen nyelv és szakmaspecifikus anyagokat (német a turizmusban/idegenforgalomban) rendelkezésre kell bocsátani. Célcsoport: szakközép- és szakiskolák 15–19 éves tanulói és a győri egyetemi kar hallgatói.

- Tanulók és hallgatók számára szakmai gyakorlaton való részvételi lehetőség biztosítása a régió szakképző iskoláiban (50 támogatott külföldön töltött nap régióként és tanévenként).
- Német szaknyelvi tan- és segédanyag kidolgozása (elsősorban a turizmus és idegenforgalom területén) (EdTWIN Projektterv 2008).

A projekt középpontjában *a szomszéd ország nyelvének és kultúrájának* megismerése áll, ami a Centroling munkacsomag keretében sokféle formában és módon valósulhat meg. Alább részletek olvashatók a munkacsomag prioritásainak tartalmából.

Centroling

Előtérben áll a szomszéd nyelvének és kultúrájának megismerése. Ez történhet pl. a magyar nyelv esetében „bemerítéses” formában, míg a német (és más nyelvek) esetében intenzív workshopok formájában. Mindkét esetben egy-egy napos nyelvi terepgyakorlat egészíti ki a programot a célnyelvi országban. Hatékony segítséget jelentenek a nyelvi asszisztensek, valamint az ún. Centrope Képzőközpont létrehozása is. Célcsoport: különböző iskolatípusok 6–19 éves tanulói, a győri egyetemi kar hallgatói, oktatói és oktatási szakemberek.

- Nyelvi workshopok szervezése tanulóknak, hallgatóknak és oktatóknak: egyhetes (30 órás intenzív) nyelvi workshop szervezése elsősorban a szomszéd állam kultúrájának, nyelvének, országának megismerésére, nyelvi terepgyakorlattal bezárólag (7–10 workshop tanévenként 160 résztvevővel) a projektpartner országában nyelvi asszisztensek közreműködésével.
- Nyelvi asszisztens alkalmazása a Nyugat-magyarországi Egyetem győri karán német nyelvet tanuló hallgatók részére.

- A magyar mint idegen nyelv oktatásához segédanyag kidolgozása: magyar nyelvi portfólió a 6–12 éves / 12–18 éves korosztály számára.
- Magyar nyelvi kurzusok tanároknak és oktatási szakembereknek (2–4 kurzus tanévenként, 15 résztvevővel kurzusonként), nyelvi terepgyakorlat Győrben.
- Magyar nyelvi „bemerítő” kurzusok tanulóknak, nyelvi terepgyakorlat Győrben.
- Továbbképző kurzusok magyarországi némettanároknak Bécsben (tanévenként 1×3 napos szeminárium) (EdTWIN Projektterv 2008).

A projektben elsősorban győri (Győr-Moson-Sopron megyei) általános és (szak)középiskolai diákok és tanárok, valamint a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának (Győr) hallgatói és oktatói, esetenként oktatási, gazdasági és közéleti szereplők vesznek részt.

A projekt többletértékei: személyes és szakmai kapcsolatépítés, egymástól tanulás

A projekt a *humán erő és a szakmai profizmus folyamatos fejlesztését* tűzte ki célul, melynek során az innovatív tartalmi elemek mellett kiemelt figyelmet kap az *idegen nyelvek tanulása, aktív használata*. A projekt kínálta formák és keretek (lásd a fenti fejezetben) révén mód nyílik a személyes és szakmai kapcsolatok erősítésére, az egymástól való tanulásra, az innovatív gondolkodás formálására, s ennek költségeit a projekt három éven keresztül vállalja. A Győr város oktatási irodájával és a turizmus, a vendéglátás, a kereskedelem területén érdekelt közoktatási intézményekkel folytatott huzamos együttműködés erősíti *a kar, a város regionális pozícióit, szakmai presztízsét*.

A fenti célok elérésének egyik lehetőségét kínáljuk hallgatóinknak és oktatóinknak egy bécsi iskolában vagy valamely munkahelyen eltöltött *hospitálás és szakmai gyakorlat/tapasztalatsere* révén. 2008–2010 között tanító szakos hallgatóink közül 11, a gyógypedagógia szakosok közül 22 fő vett részt egy-egy hetes hospitáláson; 60 fő egy-egy napos iskolalátogatásra utazhatott. 2009 májusában 36 oktatónk megtapasztalhatta a bécsi iskolák multikulturális légkörét. A gyakorlatban látták és tapasztalták, hogy (a) a tanulók és tanáraik különböző országokból származnak; (b) a tanórákon együtt dolgoznak, váltogatva anyanyelvüket és a környezetük nyelvét; (c) a nemzetközi iskolában a tanárok feladata nem könnyű, mert különböző módszereket és technikákat használnak, próbálnak ki; (d) ugyanakkor egymásra és a tanulói igényekre is tekintettel kell lenniük (EdTWIN Projekt beszámoló: 2008–2010).

A projekt arra is módot ad, hogy a magyar régió kínáljon innovatív elemeket osztrák kollégáknak. Így egy alkalommal 30 bécsi tanárkolléga érkezett tanulmányútra megyénkbe, hogy a határon átívelő képzési tevékenységet új módszerekkel gazdagítsa. Az osztrák iskolákban választható „nemzetközi gazdaság és kulturális tér” szakirány tanulói számára térképezték fel a szomszédos régiók kínálta lehetőségeket, hogy aztán tapasztalataikat multiplikátorként más iskolák tanárainak továbbadva, osztrák tanárok számára lehetővé váljon regionális projektek megvalósítása a nyugat-dunántúli régióban. A háromnapos tanulmányút keretében tájékoztató hangzott el az Apáczai Kar képzési rendszeréről; a közoktatás és a felsőoktatás kapcsolatáról; Győr és Sopron

városának és a régió fejlődésének és fejlesztésének 1990-től napjainkig elért eredményeiről; a múlt és a jelen mellett a jövőbeli elképzelésekről. A vendégek városnézésen ismerkedtek nemzeti értékeinkkel, a történelmi nevezetességekkel, a városrészek és új beruházások jelen helyzetével; látogatást tettek az ipari parkban, az Audi látogatócentrumában és a pannonhalmi apátságban. A látogatás során rövid ízelítőt kaptak a magyar gasztronómia specialitásaiból, és mini magyar nyelvi kurzuson vettek részt. Ezen tapasztalatok alapján később 40 bécsi hallgató (VBS HAK 1 Wien) látogatta meg régiókat projektnapok keretében, hogy tanulmányozza a Duna-térség gazdasági és kulturális jellemzőit. Az első napot városunkban töltötték, ahol az Apáczai Kar turizmus szakos hallgatói – képzett idegenvezetők – német nyelven megismertették őket Győr nevezetességeivel; ellátogattak az Audi telephelyére; végül Budapesten folytatták tanulmányútjukat (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

A fenti kezdeményezések kölcsönösen pozitív tapasztalatai további szakirányok (gyógypedagógia, rekreáció, turizmus, művészetek stb.) hallgatói és oktatói részére nyitottak távlatokat a munkaforma kiteljesítésére és a projekt keretein belüli vagy azon túli működtetésére. Álljon itt példaként néhány jelentős (és nem egy esetben ismétlődő) szakmai együttműködés a 2008 és 2010 közötti időszakból a felsőoktatás és közoktatás területéről, amelyben oktatók, hallgatók, magyar–osztrák intézmények, szakemberek egyaránt részt vettek.

Szakmai együttműködések

- 2008, 2009, 2010: Nyitott ajtók hete az Apáczai Kar idegen nyelvi tanszékén, hallgatók idegen nyelvű prezentációja, találkozó középiskolásokkal (900 fő);
- 2009, 2010, 2011: tanítók, gyógypedagógus, turizmus szakos hallgatók hospitálása, tanulmányútja, szakmai gyakorlata bécsi iskolákban (100 fő);
- 2009, 2010, 2011: szakmai napok a kar oktatói számára: ausztriai tanulmányutak (alkalmanként 130 fő);
- 2010. tavasz: szaknyelvoktatás-módszertani továbbképzés tanároknak, oktatóknak (30 fő);
- 2010. október: tanulmányút Győrben a „Gazdaság és kultúra szakirány” osztrák multiplikátorainak, ezen a szakon tanulók számára (90 fő);
- 2009 és 2011: a gyógypedagógiai tanszék együttműködése a bécsi Gyógypedagógiai Főiskolával (50 fő);
- 2010. ősz: az Apáczai Kar Idegen Nyelvi Tanszékének és a burgenlandi Pedagógiai Főiskolának a kooperációja (30 fő);
- 2010. november: a turizmus tanszék oktatóinak és hallgatóinak, valamint lehetséges osztrák partnereiknek kapcsolatfelvétele (50 fő);
- 2008, 2009, 2010: az AK Idegen Nyelvi Tanszék és a Bécsi Pedagógiai Főiskola együttműködése (30 fő);
- 2011: a pedagógiai tanszék tanulmányútja bécsi intézményben (15 fő);
- 2011: nyelvészek, nyelvtanárok dialógusa a Centrope régióban – konferencia (30 fő);
- 2011: művésztanárok és hallgatók találkozója: kiállítás és koncert Bécsben és Győrben (75 fő);
- 2011: interkulturális menedzsment-tréning hallgatóknak (25 fő).

A fenntartható motiváció eszköze: interkulturális nyelvi-kommunikációs programok

A projekt résztvevői esetében támogatni kell az interkulturális nyelvi-kommunikációs kompetencia fejlesztését, a használható nyelvtudás megszerzését és személyes megélését, a sokszintű személyes és szakmai kapcsolatépítést, a kulturális kitekintést. A nyelvi-kommunikációs kompetencia komplex és gyakorlatorientált fejlesztése, az adott témához tartozó szókinccs kialakítása, bővítése, aktív használatba vétele, a jellegzetes szófordulatok gyakorlása tanórai és tanórán kívüli szituációkban és idegen nyelvi környezetben történhet (Szenténé Vida 2008: 258–264).

A projekt nyelvi programjai, kurzusai nagyban hozzájárulnak a diákok és tanárok, hallgatók és oktatók *idegen nyelvi kommunikációs kompetenciájának fejlődéséhez*. Mindezek nyomán nagyságrenddel jobb eredmények várhatók a tanulók és hallgatók teljesítményében a kötelező nyelvvizsgán, illetve megmutatkozik a hatás későbbi nyelvtanulási, nyelvhasználati terveikben, napi gyakorlatukban, valamint a pedagógusok és oktatók idegen nyelvi felkészültségében.

A projekt kezdeti szakaszában a bécsi partnerrel közösen kifejlesztettünk egy ún. *intenzív nyelvi workshopmodellt*, melyet a futamidő alatt folyamatosan működtetünk a két partnerországban. A modell alapján 30 órás intenzív nyelvi kurzusokat szervezünk – *Nyelveket tanulni, kultúrákat megismerni!* címen – angolul, németül vagy magyarul tanulóknak. Az A1-A2 alapszintű és B1-B2 szintű önálló nyelvhasználóknak szóló kurzusokon (besorolás a KER 2000 alapján) az Apáczai Kar oktatói, munkatársai, hallgatói, Bécsben az iskolák tanárai és tanulói vehetnek részt előzetes jelentkezés alapján. Honi környezetben elsősorban a német és az angol nyelvi képzés a cél, a bécsi workshopok a magyar mint idegen nyelv tanulását kínálják. A hazai workshopok két egymást követő hétvégén (péntek délután és szombaton egész nap) zajlanak Győrben, valamint egy kijelölt napon Bécsben, szervezett autóbuzsos kirándulás, nyelvi terepgyakorlat keretében. A kurzusvezetőkkel szemben elvárás az interkulturális kompetencia hatékony fejlesztése, valamint a modern nyelvtanítás és nyelvtanulás szellemének megfelelően a heterogén csoportok működtetése. A három nap hazai (24×45perc) és egy nap idegen nyelvi (8×45perc) környezetben szervezendő workshop keretében lehetőség van a fenti célkitűzés elérésére.

2008 óta erre a modellre építve 45 nyelvi workshopot szerveztünk összesen 650 fő részvételével. A résztvevők által kitöltött értékelő lapok összereedménye nagyon pozitív: a foglalkozások szinte kizárólag idegen (német, angol) nyelven zajlottak, mód nyílt a szakmai nyelv (turisztika, pedagógia stb.) gyakorlására, a nyelvet valós szituációban, reális feladatok megoldására használni: EU-s életrajz elkészítése, idegen nyelvű PowerPoint-prezentáció készítése stb. Hasonlóan sikeres workshopok működnek Bécsben a magyar mint idegen nyelv megismerésére (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

A projekt további szakaszában folytatódnak a nyelvi workshopok, finomítjuk, továbbfejlesztjük az interkulturális kompetencia és a használható nyelvtudás alakításának, fejlesztésének tartalmát, metodikáját és formai elemeit. A projekt zárása után elemezzük a tapasztalatokat, az eredményeket, és megfogalmazzuk a szükséges változtatásokat. Terveink szerint olyan modellt kívánunk kidolgozni és alkalmazni, amely

az adott régió keretei között hatékony eszköz lehet az interkulturális kompetencia és a használható nyelvtudás kialakítására, fejlesztésére.

Kreatív és innovatív elemek: szakmai felkészülés, kommunikáció és kooperáció – egyszerre

Az EdTWIN program – mint jeleztük – mintegy 15 év előzményei alapján nemzetközi együttműködésben valósul meg, de a résztvevőktől elvárt a folyamatos megújulás, építkezés, az új és kreatív elemekkel való bővülés, amelyek hazai környezetben is pozitív hatást gyakorolnak, új lehetőségekkel gazdagítják a honi tapasztalatokat. Az alábbiakban bemutatunk néhány innovatív programelemet, melyben több nyelv és több kultúra regionális képviselői találkoznak, építenek személyes kapcsolatokat a jövőbeni együttműködés reményében.

Az egyik legfontosabb vonzerőt a tanult nyelvi eszközök gyakorlati kipróbálása jelenti a résztvevők számára. Esetünkben ezen a nyelvi workshopokhoz kapcsolódó bécsi terepgyakorlatot, *gyakorlati országismereti tréninget* értjük, melyen, mint fent jeleztük, eddig Bécsben közel 500 magyar hallgató és oktató, míg Győrben a magyar mint idegen nyelv gyakorlására mintegy 300 osztrák diák és tanár vett részt (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

A projekt tartalma és céljai lehetővé teszik az egy-egy téma köré csoportosuló programsorozatok szervezését. Ilyen volt 2010-ben a háromnapos *Nyelvtanulás=kaland?!* címet viselő rendezvénysorozat középiskolásoknak és egyetemi hallgatóknak. Az első nap – *Történelmünk hajója nyelvi hullámokon* alcímmel – főleg a német nyelvű előadások (közös történelmünk érdekes epizódjai), valamint szakmai beszélgetések napja volt. Összesen 157 fő vett részt 7 intézményből. A magyar résztvevők a német nyelvű előadásokat követően kerekasztal-beszélgetéseken próbálhatták ki nyelvtudásukat. Különböző témakörökben (iskola, tanulás, munka, internethasználat stb.) nyílt lehetőségük szót váltani anyanyelvű tanárokkal és diákokkal. A második napon – *Milyen nyelven beszél a történelem?* című programunkra – a régió 17 középiskolájából és 2 egyeteméről összesen közel 240 fő érkezett. A program a diákok szakmai-nyelvi felkészítését helyezte előtérbe: tematikus workshopok keretében idegen (német, angol vagy más) nyelven készített 5–5 perces PowerPoint-prezentációkat mutattak be történelmi értékeinkről (Győrről, Sopronról, Fertődről, Bécsről, Eisenstadtról stb.) színvonalasan, igényesen; a legjobbak később bécsi terepgyakorlaton vehettek részt. A kísérő-tanárok számára tartott továbbképzéseken a résztvevők (20 fő) új módszereket és technikákat ismerhettek meg a célnyelvi országismeret kreatív tanítása témában. A bécsi tréner a feladatok mellé sok ingyenes segédanyagot, prospektust is hozott. A harmadik nap – *Lépjük át a nyelvi korlátokat!* címen – bécsi terepgyakorlatot kínált a részt vevő 9 középiskola közel 50 tanulójának. A bécsi Európa Iroda munkatársa két nyelven köszöntötte a vendégeket, beszélt nekik Bécs nevezetességeiről, majd röviden programot ajánlott a nyelvi terepgyakorlat feladataihoz. A bécsi út több ponton is keretet és megerősítést adott általában a nyelvtanuláshoz, a tanultak alkalmazásához, valamint a részt vevő iskolák tanulói és tanárai közötti barátságok, szakmai együttműködések kialakulásához (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010). Hasonló programsorozat zajlott le 2011 tavaszán 600 magyar és osztrák résztvevővel, melynek áttekintő koncepcióját alább adjuk közre.

„Élet és munka a Centrope régióban” című programsorozat

- Április 4–5. Külföldön élni és dolgozni... Magyarországon felkészülni
Info-napok diákoknak, hallgatóknak külföldi munkavállalásról.
Közreműködők: Osztrák Intézet, Austria Info,
AT-HU határon átnyúló projektek (IGR, Corb).
- Április 8. Szakma és nyelv I. Szakma és nyelv – Nyelv és szakma
Mit ér a (német) nyelvtudásom a régióban?
Milyen kompetenciákat követel a munkaerőpiac?
Hogyan tudok felkészülni a kihívásokra? (ötletek, tippek, lehetőségek)
- Április 14. Szakma és nyelv II. A munka világa – középiskolás szemmel
Regionális workshopok: tanulói ppt-prezentációk karrierlehetőségekről,
ismert vállalkozásokról stb. idegen nyelven.
- Április 15. Tanuljunk egymástól, egymásról!
Nemzetközi workshop két tannyelvű képzésben részt vevő diákok szá-
mára:
Projekt munkák, szerep- és drámajáték több nyelven, több kultúra képvi-
selőjével.
- Május 13. „Gyakorlat teszi a mestert” / „Übung macht den Meister”
Bécsi terepgyakorlat a programsorozat legaktívabb tanulóinak.

Egy másik alkalommal széles körű összefogással megrendeztük a *Nyelvek Európai Napja 2010 – EdTWIN projekttel a használható nyelvtudásért* című programot. Az együttműködők között szerepelt az EU Fordítási Főigazgatóság, Budapest; a Europe Direct megyei információs hálózat; a Hatos Nyelviskola; győri általános és középiskolák; az Apáczai Kar Idegen Nyelvi Tanszékének oktatói és hallgatói. A program a köz- és felsőoktatásban tanulók és tanítók számára korosztályonként más-más tevékenységet kínált: például alsó tagozatos általános iskolások több mint 40 plakátot küldtek a *Nyelvek születése* témájú kiállításra. A felső tagozatos diákok vetélkedőjén 12×3 fő mérete össze tudását az európai nyelvekről és kultúrákról. 108 középiskolás tanuló 16×3 fős csapatokban német, angol, orosz stb. nyelven prezentáció készítését és megtartását vállalta. A prezentációk a nyelvtanulást a jövőbe való befektetésként értelmezték, több nyelv különböző szintű ismeretét részesítették előnyben, és a használható nyelvtudás fontosságát emelték ki. A legkiválóbb 50 tanuló meghívást kapott a 2010. november 24-én Bécsben megrendezett *Sokféleség Napja* című nagyszabású nemzetközi találkozóra.

A Nyelvek Európai Napja programon a *Nyelv, nyelvtanulás, használható nyelvtudás* című konferencián 50 nyelvpedagógus konzultált szakmai, pedagógiai, módszertani kérdésekről, a tanácskozás középpontjában a használható nyelvtudás kérdésköre állt.

A programon első ízben adták át a *Szenténé Vida Éva* (karunk oktatójáról, az idegen nyelvi tanszék vezetőjéről elnevezett) díjat. Négy iskolai munkaközösség javasolt kiváló nyelvtanárokat, akik közül Bácskai Tamásné, a Kazinczy Ferenc Gimnázium tanára kapta az elismerést.

Ehhez a naphoz (2010. szeptember 27.) kapcsolódóan harmadik alkalommal rendezte meg az Apáczai Kar Idegen Nyelvi Tanszéke és Alkalmazott Nyelvészeti Szakmai Műhelye az EdTWIN keretében a *Nyitott ajtók hete* című programot. Az egyhetes

program alatt – 2010. szeptember 27. és október 1. között – 16 csoportban, 33 témában 41 apáczaiss hallgató készített prezentációt öt nyelven a nyelvekről, kultúrákról, a nyelv-tanulás hasznosságáról; a prezentációkat 350–400 hallgató és középiskolai diák látogatta (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

Ugyancsak újszerű és ötletes programnak ítélték a résztvevők *Az osztrák vers ünnepe 2010. Az osztrák irodalom barátainak iskolai találkozója* című rendezvényünket, melyet a győri Krúdy Gyula Két Tannyelvű Gimnáziummal együtt szerveztünk. A versmondó szekció három kategóriájában azok vehettek részt, akik magas óraszám-ban tanulják a német nyelvet, vagy német nyelvterületen születtek, esetleg hosszabb ideig ott éltek, és a 9–13. évfolyamon tanulnak. A prózamondó szekciót kísérleti jelleggel indítottuk. A fenti korosztályokból iskolánként 2–2 tanuló jelentkezhetett. A 14 intézményt képviselő 80 versenyző osztrák szerzőktől kötelező és szabadon választott műveket adott elő. További innovatív elemként említhetjük meg, hogy a programon a zsűri munkájában bécsi diákok és tanárok is részt vettek, az osztrák diákok közül többen verset mondtak, vagy saját költeményüket adták elő. A délután folyamán az osztrák és győri fiatalok élénk eszmecsere közepette ismerkedtek egymással. Hasonló programot valósított meg 2011 tavaszán a Nemzetiségi Általános Iskola Kimlén 100 alsós és felsős résztvevővel (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

Európai dimenziók jelenléte: partneriskolák, nyelvi klubok, nyelvi portfólió

Az EdTWIN projektben az *iskolai partnerkapcsolatok* támogatásának fő célja, hogy felkeltse az érdeklődést a szomszédos ország, régió, város nevezetességei, kultúrája, nyelve és lakói iránt annak reményében, hogy így hosszabb távú együttműködések is létrejöhetnek a régiók oktatási intézményei között.

2009 elején a projekt támogatásával három győri iskola (*Krúdy Két Tannyelvű Gimnázium, Pálffy Kereskedelmi Középiskola, Szabadhegyi Közoktatási Központ*) épített ki partnerkapcsolatot bécsi általános és középiskolai intézményekkel. Magyar és osztrák oldalról is 200–200 tanulót érintett személyesen a részvétel. A három iskola öt tanulócsoportja különböző témák közös német nyelvű kidolgozásában, győri és bécsi személyes találkozók megvalósításában állapodott meg. A kiválasztott és feldolgozott témák széles skálán mozogtak: a mesék világától a munka világáig. Az iskolák közötti együttműködés fenntartásában nagy szerepe van a modern információs-kommunikációs technika (e-mail és internet) rendszeres használatának (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

Az első iskolai partnerkapcsolatok legnagyobb eredményeként könyvelhetjük el, hogy mára a megyében 15 iskolának vannak partneriskolai kapcsolatai Bécsben, és az együttműködés évről évre új témák alapján folytatódik. Ehhez azonban a projektvezetésnek a kapcsolatfelvétel új formáit kellett kidolgoznia és kipróbálnia, hogy az iskolai partnerkapcsolatok munkacsomagjának céljait megvalósíthassuk.

2010 tavaszán *Szomszédok randevúja* címmel olyan programot szerveztünk, amelyre újabb győri általános és középiskolák (Deák, Jedlik, Jókai, Szent-Györgyi) osztályai és tanárai (összesen 100 fő) fogadtak négy bécsi iskolából érdeklődő diákokat és tanárokat (ugyancsak 100 főt). A győri iskolák PowerPoint-prezentáció keretében és standokon mutatták be iskolájukat, szűkebb és tágabb régiójukat, ismerkedtek a ven-

dégekkel, és belvárosi sétán mutatták meg városunk értékeit a bécsi iskolák képviselőinek. A találkozó munkanyelve a német volt, de az Apáczai Kar hallgatói *Gyorsan magyarul* workshopot szerveztek az érdeklődő bécsi diákoknak és tanáraiknak. A győri iskolák diákjai és tanárai májusban és júniusban egy-egy napos bécsi látogatáson folytatták az ismerkedést, építették a következő évi kapcsolatokat a bécsi partnerekkel (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

2010 őszén a korábbi projektszakasz sikeres rendezvényei mellett új formát is kipróbáltunk a kapcsolatfelvétel erősítésére. A *Partneriskolák képviselőinek randevúja* győri rendezvényen 15 bécsi iskola 32 képviselője ismerkedett a magyar iskola mindennapjaival, találkozott érdeklődő, bécsi partnert kereső intézmények képviselőivel. A vendégek iskolalátogatáson vettek részt a Szabadhegyi Közoktatási Központban, ahol átfogó képet kaphattak egy komplex közoktatási intézmény (óvoda, általános iskola és középiskola) mindennapjairól, majd megtekintették az intézmény hagyományos Márton-napi német–magyar nyelvű műsorát, bepillanthattak a felsősök és a középiskolások tanóráiba, konzultálhattak az iskola vezetőivel és tanáiraival. Munkaebéden találkoztak és ismerkedtek olyan győri középiskolák képviselőivel, akik bécsi partnert kerestek. Végül német nyelvű előadást hallhattak a magyar oktatásügy aktuális kérdéseiről, és városnézésen ismerkedtek Győr értékeivel (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

Különösen ez az utóbbi program világított rá arra, hogy a magyar iskolák a német nyelv (tanulása és tudása) révén elegendő információval rendelkeznek az osztrák iskolarendszerről, és legalább képekről ismerik Ausztria tájait, a fontosabb városok és Bécs főbb nevezetességeit, így számukra sokkal nagyobb a motiváció a személyes kapcsolatépítésre, melynek segítségével valós élménnyé tehetik a német nyelvhasználatot és a szomszéd ország mindennapi valóságát. Ugyanakkor az osztrák partner számára a nyelvi korlátok egyben információs korlátokat is jelentenek. Így előbb arra a kérdésre kell választ kapniuk: miért legyenek ők partnereink, mi az a többlet, ami miatt számukra érdekes egy magyar iskolával kapcsolatot építeni.

Az *Inter-Cafe-Klub* (ICK) a projekttervben nem szereplő új szervezési forma, ahol kötetlen társalgás, gondolat- és véleménycsere folyik a klubvezetővel, akár több nyelv (német, angol, francia, orosz) bekapcsolásával is, forgószínpadszerűen, heti/kétheti/havi váltásban más és más nyelvből, alkalmanként másfél–két óra időtartamban. A résztvevők kari oktatók, munkatársak, iskolai tanárok, hallgatók és diákok Győr városából és iskoláiból, az eddigi regisztráció alapján 70–80 fő. A klubkoncepció szerint a téma szabadon választható, minden, „*Ami engem érdekel...*” a honi és célnyelvi országok napi aktualitásairól. Vagy a résztvevők prezentálják hozott témájukat, majd ezt vita követi, vagy a klubvezető ajánl kérdéseket megvitatásra, vagy a célnyelvi országból meghívott előadó hoz és prezentál témákat, a résztvevők pedig erről konzultálnak vele. A visszajelzések szerint az aktív idegennyelv-használat nagyszerű lehetőség, megkönnyíti az idegennyelv-tudás szintjének megtartását és/vagy emelését, a különböző nyelvek kultúrájának, hagyományainak, mindennapjainak megismerését, valamint elősegíti a saját kultúrára és hagyományra vonatkozó észrevételeket az adott idegen nyelven.

Ezt a formát – mint a projekt fenntartható elemét – a futamidőn túl is szeretnénk működtetni, akár úgy is, hogy bővítjük a palettát további nyelvekkel (pl. olasz, spanyol,

szlovák, japán), további résztvevőkkel (az iskola világán túli körök, pl. kamara, vállalkozók), új témákkal (pl. gazdaság és politika, turizmus) (EdTWIN Projekt beszámoló 2008–2010).

A Győr-Moson-Sopron és Bécs régiók oktatási intézményei közötti másfél évtizedes együttműködés nyomán létrehozott többnyelvű európai általános és középiskola közös iskolamodell ma is működő gyakorlat Bécsben és Pozsonyban, egy adaptációja pedig Győrben szépen mutatja, hogy a közös kooperációs szándék a regionális képzés területén a minőség emeléséhez vezet (G. Muzsai 2001b: 64–67). A kidolgozás és a gyakorlati kipróbálás idején készült el a KER 2000, amelynek figyelembevételével korrigáltuk a European Primary and Middle School, Vienna (Európai Általános és Középiskola, Bécs) működő iskolai gyakorlatát.

Az EdTWIN projekt tervezése során már az érvényes KER 2000 szempontjait és az Európai Unió ajánlásait vettük figyelembe a cikk elején bemutatott alapkompétencia-modell kidolgozásakor, amelynek gyakorlatba ültetésére éppen az új projekt programcsomagjai hivatottak. A korábban említett intenzív nyelvi workshopokra való jelentkezés is minden esetben a KER 2000 szintjei szerint történik (önértékelés alapján); a workshopok vezetői szintén a referenciakeret kompetencialeírásainak szellemében, az ott meghatározott (rész)célok elérésére kondicionálják a résztvevőket.

Ezen túlmenően az EdTWIN projekt (2008–2011) a Centroling programcsomag keretében a Centrope régió iskolás korosztálya (a 10–15 évesek, a 14+ évesek és a 6–10 éves korosztály) számára *Európai Nyelvi Portfóliót* jelentet meg, melyeket az Európa Tanács értékelt és akkreditált. Szorgalmazzuk, hogy a németül és angolul tanulók a nyelvtanulási folyamatot a portfólió segítségével is dokumentálják. A már kiadott angol és német nyelvi portfólió mellett elkészült a magyar nyelvi portfólió a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának közreműködésével (kiadása folyamatban van). Ugyancsak készül egy segédlet *Kinckeresők kalandra fel!* címmel a magyar nyelv tanulása iránt érdeklődők számára (EdTWIN Projektterv 2008).

Fenntarthatóság és további perspektívák

Az EdTWIN projekt *Publicitás* munkacsomagja keretében a projekt eredményeit egyrészt – az Európai Unió publicitásról szóló rendelete értelmében – a legszélesebb nyilvánosság elé kell tárnai a modern média segítségével, másrészt ennek a szándéknak modellként kell szolgálnia más európai határon átnyúló régiókban hasonló kooperációs platformok kiépítésére. Ezért a projekttevékenységekről folyamatosan hírt adunk a kari honlapon és más közéleti fórumokon.

A projektindítás óta működik karunk és a bécsi partner honlapján az EdTWIN portál, a helyi és regionális sajtó és média (*Hircity–Online: Revita TV, Győr; Kisalföld Napilap; Győri Nap*), és a *Vivat Academia/Krónika*, a Nyugat-magyarországi Egyetem lapja folyamatosan hírt ad az aktuális projekteseményekről. Regionális kutatások keresik a projektvezetést, így a Pécsi Tudományegyetem TÁMOP *Határ menti oktatás* kutatása személyes interjú, a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség kérdőív alapján tájékozódott a projekt megvalósításának folyamatáról, részeredményeiről, regionális hatásairól, további perspektíváiról. Maga a projekt is szervez tájékoztató fórumokat. Példaként álljon itt néhány kiemelkedő rendezvény:

- 2009. március 25. Győr, Startkonferencia az összes lehetséges partnerrel (200 fő);
- 2009. november 5. Bécs, Centrope régió oktatási képviselőinek tájékoztatása (70–80 fő);
- 2010. május 3–4. Brüsszel, EU-képviselők tájékoztatása (50 fő);
- 2010. november 12. Győr, Géniusz tehetségnap 2010 résztvevői (2500 fő);
- 2010. október 13. Sift Vorau EU-projektek képviselőinek találkozója (25–30 fő);
- 2010. november 18. Bécs RECOM – nemzetközi fórum, hálózatépítő program (80 fő).

Ugyanakkor már a futamidő alatt megkezdődött a projekt eredményeinek terjesztése, tudományos feldolgozása és elemzése. Hallgatói diplomamunkák, tudományos diákköri dolgozatok születtek a NYME Apáczai Karán Győrben és a Pannon Egyetemen Veszprémben. A kar oktatói több országos és regionális konferencián (Apáczai-napok Tudományos Konferencia, Győr; Magyar Nyelvtanárok és Alkalmazott Nyelvészek Kongresszusa, Szombathely; Gyógypedagógusok tanácskozása, Kaposvár; Széchenyi Egyetem, Kautz Gyula Konferencia, Győr) szekció-előadás keretében beszámoltak a projekttevékenységekről és azok sikereiről. A projektvezetés szakmai kiadványokban és folyóiratokban jelentetett meg elemző tanulmányokat az eredményekről (*Modern Nyelvoktatás*, Budapest; *Jahrbuch der ungarischen Germanistik*, Budapest).

Az EdTWIN-ben létrehozott infrastruktúra (EdTWIN Koordinációs és Információs Központ, Győr) fenntartásával és használatával a fent bemutatott programcsomagokat folytatni, további ötletekkel bővíteni lehetséges és szükséges. Végső célunk, hogy a Centrope régióban a hármas határ (Ausztria, Szlovákia, Magyarország) közelében élők számára elősegítsük a sikeres (anya- és idegen) nyelvi *kommunikációt*, mely alapot teremt egymás még jobb megismeréséhez, valamint fenntartható ikerkapcsolatok megalapozásához. A további stratégiai célok között tartjuk számon, hogy

- (a) diákoknak, hallgatóknak, oktatási szakembereknek lehetőséget kínáljunk idegen nyelve(ke)n személyes és szakmai kompetenciáik fejlesztéséhez, és ezáltal is intenzívebbé tegyük a találkozásokat más kultúrkörből származó emberekkel;
- (b) lehetőséget kínáljunk a nyelvtanuláshoz, az egyén inter/multi/plurikulturális horizontjának tágításához, és így támogassuk a személyiség fejlődését és sikeres életkarrierjének megvalósítását; mindez segítheti a régió diákjaiban, hallgatóiban az önbizalom és önértékelés növelését annak érdekében, hogy sikeres, hosszan tartó kapcsolatokat alapozhassanak meg nyelvi és szakmai kompetenciájuk segítségével;
- (c) olyan nyelvtanulással, nyelvhasználattal összefüggő tevékenységeket támogassunk (iskolai partnerkapcsolatok, képzési kooperációk, workshopok, nyelvi kurzusok, tananyagfejlesztések stb.), amelyekből mind az intézmény, mind az egyén sokat profitálhat, ami végső soron a régió számára is előnyöket jelent;
- (d) lehetőséget adjunk tapasztalatszerzésre nemzetközi és határon átvelő projektek megvalósításában; korszerű módszerek beemelése révén fejlesszük a hazai nyelvtanulást és nyelvoktatást, valamint a nyelvhasználatot annak érdekében, hogy így biztosítsuk a nyelv és a kultúra együttélését és kölcsönös egymásra hatását.

Kari szinten a projektben kifejlesztett programok és szakmai anyagok a képzési palettát színesítik, és az egyén szintjén kínálnak korszerű felkészülést, kompetenciafejlesztést. Erre jó példaként említjük a *Korai nyelvfejlés* és a *Fordító-Tolmács MA szakok* folyamatban lévő alapítását. A szakok mind Magyarországon, mind a szomszédos régiókban *piacképes* és speciális képzési tartalommal gazdagíthatják az egyetem és a kar képzési struktúráját. Ez egyedülálló modernizációs lehetőség arra, hogy az intézmények nevelési-oktatási szerkezetüket, a pedagógusok pedig szemléletüket a 21. századi igényeknek megfelelően átalakítsák.

A projektben közös fejlesztéssel elkészített *szakmai anyagok* (a kulturális és nyelvi kompetenciafejlesztés aktuális kérdései; multimediális segédletek a némettanításhoz; magyar nyelvi portfólió és segédlet; turisztikai elemzések osztrák–magyar viszonylatban; sportturizmus; a pedagógia aktuális kihívásai és megoldásai; a gyógypedagógiai ellátás összehasonlító elemzése stb.) projektzárást követő gondozását, terjesztését és finanszírozását Bécs Város Iskolatanácsával közösen vállaltuk. Ennek révén az egyetem és a kar szakmai projektben nyújtott kvalitásai ismertté válnak *nemzetközi szinten, ez további* – európai forrásból finanszírozott – *projekteket, együttműködéseket* hívhat életre a projektzárást követően, számunkra *kedvező* módon.

Mindehhez további lehetőség, hogy a fent említett EdTWIN *Koordinációs és Információs Központ (KIK)* fejlesztések révén alkalmas arra, hogy *tudás-, karrier- és képző központként és szakmai adatbankként* működjön, így a jövőbeni régiós kezdeményezések, együttműködések és cselekvések intézményi és szakmai háttérévé váljon.

Mint fent bemutattuk, az EdTWIN projekt a Centrope régióban *a hosszú távú hatások és strukturális változások* érdekében újszerű oktatási hangsúlyokat kíván(t) létrehozni és szem előtt tartani, így is hozzájárulva *a fenntartható pozitív szociális és gazdasági fejlődéshez*.

A megcélzott hatásokat, változásokat és lehetséges perspektívákat a projekt utolsó szakasza kezdetén a következőkben foglalhatjuk össze: az EdTWIN programok, tevékenységek együttesen eredményezik *a résztvevők szakmai kompetenciáit*, a projektben nyert tapasztalataik pedig *kedvezőbb foglalkoztatottsági, munkaszerzési lehetőségeket* kínálnak számukra határon innen és túl. Itt kell megjegyezni, hogy 2011. május 1-jével Ausztria és Németország feloldotta a 2004-ben csatlakozó uniós tagállamok polgárai előtt a munkavállalást korlátozó intézkedéseket. Ez a tény mindenképpen ígéretes perspektívát jelöl(het) ki a projektben a teljes futamidő alatt közvetlenül érintett 5000–6000 Győr-Moson-Sopron megyei hallgató és tanuló sikeres életpályája szempontjából. Ezt erősíti az Európai Bizottság Duna Régió Stratégiai Terve (2011–2020), amely a 79. oldalon említi az EdTWIN projektet ebben a vonatkozásban:

“Education Twinning for European Citizenship, Heading for Excellence in the CENTROPE Region (EdTWIN)” – is implemented under the lead partnership of Vienna (Vienna Board of Education). This project aims (1) to raise awareness for the cultures and the languages of the neighbours, (2) to build up positive attitudes and (3) to set the relevant measures in order to improve the necessary competence standards for opening doors and widening pathways to CENTROPE, a region of excellence in Central Europe” (Action Plan 2010: 79).

IRODALOM

- Action Plan. Accompanying Document to the European Union Strategy for the Danube Region.* Brussels: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. European Commission. Commission Staff Working Document, 8.12.2010, 79 p. (Kézirat)
- Beer, R. (2008): Soziale Kompetenzen. In: Schimek, F. (szerk.), 183–186.
- EdTWIN Projektterv (2008): *Education Twinning for European Citizenship Heading for Excellence in the CENTROPE REGION = Ikerkapcsolatok az oktatásban. A Centrope régió vezető iránya. Ausztria–Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2008–2011.* Projektterv 2008. Projektszám: L00048/HU. 31 p.
- EdTWIN Projekt beszámoló (2008–2010): *Education Twinning for European Citizenship Heading for Excellence in the Centrope Region. = Ikerkapcsolatok az oktatásban. A Centrope régió vezető iránya. Ausztria–Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2008–2011.* Projektszám: L00048/HU, Győr, Kézirat API-4 2008–2010, 125 p.
- G. Muzsai Viktória (2001a): A kelet-közép-európai régió új együttműködési modellje a közoktatásban. In: Annási Ferenc – Görcsné Muzsai Viktória (szerk.): *Európai iskola – európai nevelés. A CERNET Projekt és a bécsi Európai Középiskola. Közép-kelet-európai régiók oktatási együttműködése.* Győr: Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet, 43–47.
- (2001b): Európai stúdiumok a hazai közoktatási gyakorlatban az 1. és 9. osztályban. In: Annási Ferenc – Görcsné Muzsai Viktória (szerk.): *Európai iskola – európai nevelés. A CERNET Projekt és a bécsi Európai Középiskola. Közép-kelet-európai régiók oktatási együttműködése.* Győr: Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet, 64–67.
- (2002): Országhatárokon átnyúló együttműködési projektek a közoktatás fejlesztése érdekében. In: Gergó Zsuzsa (szerk.): *Az innováció régiója – kihívások és esélyek.* Veszprém: Veszprémi Egyetem, Társadalomtudományok és Európa Tanulmányok Tanszék, 70–84.
- Feyertag, J. (2008): Wissenskompetenz. In: Schimek, F. (szerk.), 229–231.
- Horváth, Cs. (2008): Key Competences in a cross-border-region. In: Schimek, F. (szerk.), 214–219.
- Köck, K. (2008): Strategische Kompetenz für einen erfolgreichen Aufenthalt im Ausland. In: Schimek, F. (szerk.), 221–226.
- Morgan, C. (2008a): Alapkompetencia-modell – Áttekintés. In: Schimek, F. (szerk.), 10–120.
- (2008b): Intercultural Competence. In: Schimek, F. (szerk.), 242–250.
- Schimek, F. (2008, szerk.): *Leben und Arbeiten in der Centrope Region. Grenzenlos kompetent = Élet és munka a Centrope régióban. Határtalan kompetenciák.* EdQ Interreg IIIA. Wien: Stadtschulrat für Wien, 281 p.
- (2008): Vorwort. In: Schimek, F. (szerk.), 7–9.
- Szenténé Vida Éva (2008): Interkulturális kompetencia. In: Schimek, F. (szerk.), 259–264.
- Weihls-Dengs, G. (2008): Kommunikative Kompetenz – mehr als Spracherwerb. In: Schimek, F. (szerk.), 173–179.

További információ az EdTWIN projektről:

www.ak.nyme.hu/edtwinn

www.edtwinn.eu